

over invocationale media

ANNE DEKERK

Weersta jij aan de lokroep van de Sirenen? Of verlies je alle grenzen uit het oog wanneer je opgaat in een soundscape? Ben je als Odysseus, die dapper de confrontatie aangaat, maar stevig ingesnoerd toch maar het zekere voor het onzekere neemt? Of erger nog: als Orpheus die elke verleiding met zijn eigen lied overstemt?

En wat produceren ze nu precies, die verlokkelijke maagden? Zoetgevooisde melodieën, of repetitief storingsgeluid? Over mens en machine, glitches en digits, moeder en kind.

De cursor. De sirene.

Ik kijk naar het lege document op mijn scherm. De cursor flikkert. De cursor roept mij aan, invoceert, als een knipperende betekenaar. De computer roept mij aan te typen. Ik werd trouwens reeds een hele tijd gepraaid en welkom geheten door mijn computer voordat ik bij dit nieuwe werkblad kwam en ik voerde zelf een aantal gestes uit die telkens de gewenste resultaten bereikten. Ik word geïnvoceerd. En ik invoceer. Ik typ deze tekst. De cursor beweegt mee en tekent mijn aanwezigheid. *Word Count* telt mee, mijn activiteit wordt genoteerd. Zolang de woorden komen, 'lééft' de computer. Ik stop. De cursor knippert. De cursor wacht, dienstbaar. Ik schrijf verder. De cursor loopt. Hij is mij steeds voor. Mijn verlangens en mijn intenties kan ik binnen de speelruimte van het toetsenbord kanaliseren, de cursor achtervolgend. De cursor als waarzegger, vooruit lopend op wat zal komen: precursorend.¹

Als gebruiker van de computer krijg ik aanroepende of invoocerende krachten. De gestes die ik maak roepen woorden op, zichtbaar gemaakt op het scherm. En ik heb ook andere invocationale krachten: met twee vingerbewegingen komt de tekst bijvoorbeeld uit de printer gerold. Op magische en technologische wijze is de computer een medium waarmee we *demons* kunnen oproepen. Elk van de *demons* geeft de gebruiker andere soorten krachten.

Chris Chesher provoceert: De digitale computer is dood! Leve de invocationale media!²

In plaats van 'computer' is –aldus Chesher– het woord *invocator* een beter begrip om te spreken over de processen die er plaats vinden. Het 'nieuwe' aan de nieuwe media is volgens hem dat ze invocationale krachten bemiddelen: de

kracht om iets aan/op/in te roepen. Invocatie komt van het Latijnse *invocare*. Dit betekent aanroepen. Chris Chesher gebruikt bewust een woord dat refereert aan magische of bovenaardse krachten: het aanroepen van een geest, een godheid, muzen, ...

Het enige wat invocationale media van ons vragen is dat we gebruikers worden. Dat we de positie van een invoocerend subject innemen. Wanneer ik een *invocator* gebruik, herhaal ik steeds gelijkaardige, maar nooit identieke processen, evenementen, gestes: ik druk op toetsen, maar niet steeds in dezelfde volgorde, ik beweeg mijn muis altijd een beetje volgens een ander patroon... Je zou dat refreinen kunnen noemen. Doorheen de tijd ontstaan er vele refreinen, die er voor zorgen dat ik mij thuis ga voelen bij de *invocator*. Na een tijd vervolledig ik de rituelen zonder mij nog af te vragen hoe ik het doe. Door de refreinen begin ik dus te bestaan als Gebruiker. Deze bemiddelde refreinen (invocaties) leunen op mijn verlangens, intenties, verplichtingen, affecten. Maar eveneens op de reeds aanwezige speelruimte die de machine biedt: de (spel)regels, codes, variabelen, condities, ...

De vraag is niet of de computer mij als gebruiker verandert, of omgekeerd. De vraag is niet of ik controle heb over de machine, of de machine over mij. De machine is geen gesloten proces, maar is instabiel. De machine geeft de contouren aan van eindeloze mogelijkheden en transformaties.

De vraag is: wat verschijnt er in het rijk van het tussen? Tussen de *hardware* en de *wetware*? Tussen *invocator* en het lichaam? En tussen de invocationale acts van dat lichaam en de machine? De mens is het interval tussen de computer output en de input. Invocatie duidt op de krachten die heen en weer gaan tussen deze beide polen, tot op het punt dat ze niet meer van elkaar te onderscheiden zijn.

'Vrienden, 't is niet als het hoort, dat bij een of twee maar bekend is welke voorspellingen Circe, de grote godin, mij gedaan heeft. Daarom vertel ik het u, dat u weet wat uw lot is: of sterven, of, de gevaren omzeilend, de dood en het noodlot ontsnappen.'